

ומי איכא מידי, דמדאורייתא משמטא שביעית, והתקין הלל דלא משמטא? אמר אביי: בשביעית בזמן הזה, ורבי היא, דתניא: רבי אומר: "זוה דבר השמיטה שמוט" - בשתי שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים, בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים. ותקיננו רבנן דתשמט זכר לשביעית. ראה הלל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבול.

היתר מכירה:

שביעית בזמן הזה דרבנן

**קרקע בבעלות גוי בארץ -
אין בה קדושת שביעית
ומתירה מלאכות.**

ערכין לב:

דתניא: משגלו שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה בטלו יובלות, שנאמר: "וקראתם דרור בארץ לכל יושביה" - בזמן שכל יושביה עליה ולא בזמן שגלו מקצתן. יכול היו עליה והן מעורבין, שבט בנימין ביהודה ושבט יהודה בבנימין, יהא יובל נוהג? תלמוד לומר: "לכל יושביה", בזמן שיושביה כתיקונן ולא בזמן שהן מעורבין.

ירושלמי (פ"ה"ב):

"זוה דבר השמיטה שמוט", רבי אומר: שני שמיטין הללו שמיטה ויובל, בשעה שהיובל נוהג - שמיטה נוהג דבר תורה, פסקו יובלות - שמיטה נוהגת מדבריהן.

***שביעית בזמן הזה**

ובזמן שהיובל ובזמן שהיובל נוהג, נוהג דין עבד עברי, ודין בתי ערי חומה... ונהגת שביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מן התורה. ובזמן שאין היובל נוהג אין נוהג אחד מכל אלה, חוץ משביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מדבריהם כמו שדיברנו.
רמב"ם, פ"ה ה"ט

ונוהגת שביעית בארץ מדבריהם, וכן השמטת כספים בכל מקום מדבריהם כמו שביארנו.
גרסת כתבי יד - פרוקל

ומה שכתב חוץ משביעית בארץ וכו', לא קאי אלא לשמיטת כספים, דאילו שביעית בארץ, אף בזמן הזה הוא מהתורה.
כסף משנה שם

...התחמה בזמן הזה... אינה מן התורה אלא מדבריהם. שאין לך תחמה אלא בארץ ישראל בלבד וזמן שכל ישראל שם, שנאמר 'כי תבאו' באת כלכם...
רמב"ם, תחומות פ"א הל"ו

אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אין אלא מפני שהוא כחש רבים... וחיוב שביעית ובמעשרות על הדרך שביארם במלמט תחמה.
רמב"ם, בית הבחירה, פ"ו הל"ז

כל יושביה אין תלוי כלל בשעת קידוש הארץ... והנה הך דינא דביאת מולם, לא דמי להך דינא דכל יושביה עליה... דעיקרו הוא על שעת ביאה וירושיה, דאז הוא צריך שיהא באת כולכם...
ר' חיים על הרמב"ם, שמיטה ויובל, פ"ב הל"ז

תורת כהנים (כהנ"א):

כיבשו אבל לא חילקו, [אז] חילקו למשפחות ולא חילקו לבתי אבות, ואין כל אחד ואחד מכיר את חלקו, יכול יהו חייבים בשמיטה? תלמוד לומר: "שדך" – שיהא כל אחד ואחד מכיר שדהו, "כרמך" – שיהיה כל אחד ואחד מכיר את כרמו.

נחמיה (י"א י"ב):

ובכל זאת אָנְחָנו כְּרַחֲמֵי אֲמֵנָה וּלְתַבֵּימָה וְעַל הַקְּתוּמִים שָׁרִינוּ לְיָגוּ פִּהְגִּינוּ... מִחֻזְקֵיהֶם עַל אֲחֵיהֶם אֲדִירֵיהֶם וּבָאִים בְּאֵלֶּה וּבְשִׁבוּעָה לְלֶקֶת בְּתוֹרַת הָאֱ-לֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה בְּיַד מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱ-לֹהִים וְלִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹת ה' אֲדִינָנוּ וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו: וְאֲשֶׁר לֹא נָתַן בְּגִמְתֵּינוּ לְעַמִּי הָאֲרָזִי וְאֶת בְּגִמְתֵּיהֶם לֹא נִקַּח לְבָנֵינוּ: וְעַמִּי הָאֲרָזִי הִקְבִּיאֵם אֶת הַמִּקְחֹת וְכָל שֶׁבֶר בַּיּוֹם הַשָּׁבָת לְמַכּוֹר לֹא נִקַּח מֵהֶם בַּשָּׁבָת וּבַיּוֹם קָדֵשׁ וְנִטְשׁ אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וּמִשָּׂא כָּל יָד

הרב קוק (מבוא לטבת הארץ, ד):

[בתורת כהנים מובא] תנאי חיוב השמיטה והיובל... שיהיה כל אחד ואחד מכיר שדהו... וכהאי גונא איתא לקמן גבי יובל... ותנאי זה שלא יהיו מעורבבין, מפרשו הרמב"ן שזה נוהג תמיד ולא רק בהתחלת כניסת ישראל לארץ... ומעתה יש לומר, שכל זמן שהייתה מזדמנת בו איזו ערבוביה בישיבת השבטים, כבר היה בטל היובל מן התורה, וכן גם כאן גבי שמיטה, אם הייתה מזדמנת, אפילו באמצע יובל, איזו ערבוביה בארץ, מפני מלחמות וגייסות וכיו"ב משבושי מדינה, עד שנתבטל סדר החלוקה ואין כל אחד מכיר את חלקו, אז באותו הזמן השמיטה בטלה

רשב"א (גיטין לו):

וכל זה דבר מתמיה... דאף כשתמצא לומר עשרת השבטים ירמיה החזירם, כשגלו ועלו בימי עזרא, לא חזרו שבטים למקומם ואין שבט ושכט יושב בפני עצמו בעריו ובנחלתו אלא כולן מעורבבים.

חזון איש (סביעות כ"א, ב ד"ה והה אפטר לוס):

ואף אם ישוּבו ישראל על אדמתן קדם ביאת הגואל לא ינהג יובל דהא בעינן שיהא כל שבט על חלקו כדאמר ערכין ל"ב ב' ונראה דהיינו על חלקו שזכה בכח החלוקה ובגורל על פי ד' והכא כיון שגלו אבדו זכותו...

לא שייך חזרת שבטים על אדמתן קודם הגאולה, דכיון דעתידיה ארץ ישראל שתחלק חלוקה חדשה, בטלה חלוקה ראשונה, וגם אי אפשר שינהוג יובל משום דקודם חזרת נבואה אין אנו בקיאים ביחוסי השבטים.